

Suometsien metsänhoitosuosituksia

Suometsien käsittely: jaksollinen ja jatkuva kasvatus, ojien kunnostus ja tuhkalannoitus

Suometsän kehittämisen vaihtoehtoja

1. Metsätalouden jatkaminen

- jaksollisella kasvatuksella tai jatkuvalla kasvatuksella
- huolehtimalla vesi- ja ravinnetaloudesta

2. Metsätaloudesta luopuminen

Jättämällä suo ennallistumaan

- ei tehdä enää mitään tai
- luovutaan investoinneista, mutta kasvatetaan ja hakataan puustoa kunnes se ei enää kannata

Ennallistamalla suo

- tukkimalla ojat
- poistamalla puustoa, kun se tukee ennallistamisen tavoitteita

Puuston ja maaperän perimmäinen ristiriita suometsissä

Puuston kasvuoloja eli mahdollisuuksia hiilensidontaan parantavat

- riittävä kuivatus (happea juurille ja ravinteiden vapautuminen)
- ravinteiden hyvä saatavuus

Puuston kasvua voidaan edistää

- ylläpitämällä kuivatusta ojilla, puustolla ja lannoituksella
- edistämällä ravinteiden saatavuutta lannoittamalla ja kuivattamalla

Samat tekijät parantavat myös turvetta hajottavien mikrobien oloja, eli tuloksena on maaperän päästöjen vähentämisen ja puuston kasvun edistämisen ristiriita.

Turpeen hävikki on pysyvä, mutta puuston hiilivarasto ei ole, eli turpeen hävikkiä voidaan korvata puuston hiilensidonnalla vain rajallisesti.

Suometsätalous

Lähtökohtana suometsien taloudellinen hyödynttäminen

- Kasvuolosuhteiden ylläpitäminen tai lisääminen - vedenpinta 30-40 cm
- Jaksollinen vs. jatkuva kasvatus
- Tuhkalannoitus
- Kunnostettavien ojien syvyyden optimointi

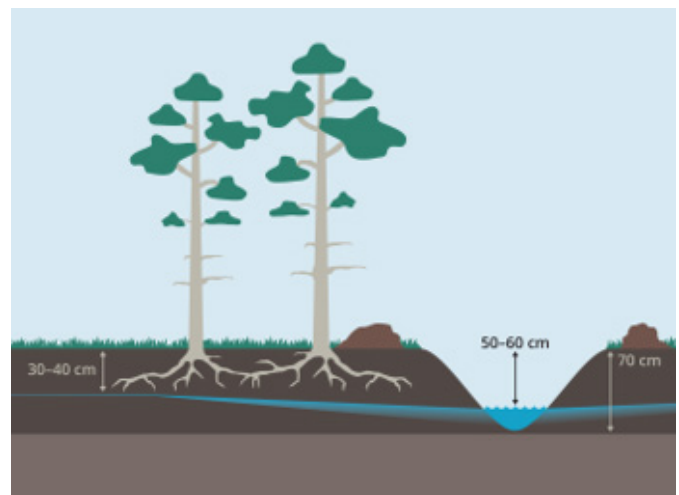
Suometsien hoidolla merkittävä vaikutus

- maankäyttösektorin khk-taseeseen
- metsätalouden vesistökuormaan

Vesilain mukainen ilmoitus muusta kuin vähäisestä ojituksesta - sisältää vesiensuojelutoimenpiteet

Sertifiointi asettaa myös velvoitteita

- Pohjavesialueet
- Suojavyöhykkeet
- Ojien kunnostus

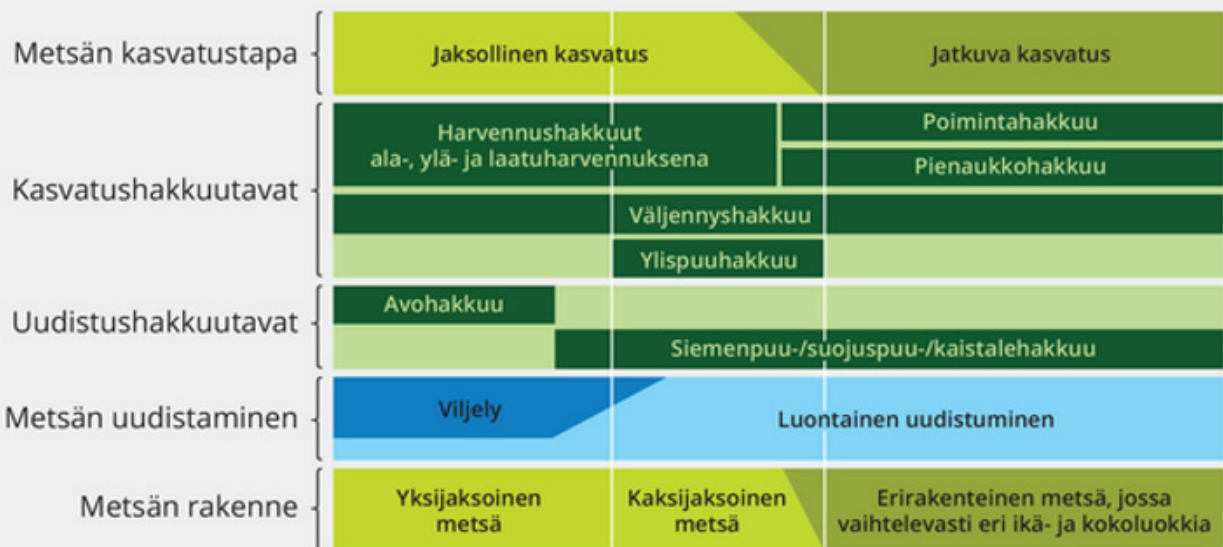
Jatkuvaan kasvatukseen tähtääminen suometsissä

Ojitetuilla kuusivaltaisilla kohteilla on mahdollista siirtyä melko nopeasti jatkuvaan kasvatukseen esimerkiksi poimintahakkuuta soveltamalla. Puuston peitteisyyttä voidaan ylläpitää ojitetuissa korvissa myös kaistale- ja pienaukkohakkuin sekä niiden ja poimintahakkuiden yhdistelmillä.

Ojitetuilla mäntyvaltaisilla puolukka- ja varputurvekankailla suositellaan ensisijaisesti erilaisia pienaukko- ja kaistalehakkuuta sekä niiden ja ylispuukusvatuksen yhdistelmiä, joilla voidaan ylläpitää metsän peitteisyyttä. Vesitalouden huomiointi, taimikonhoito, maanmuokkaus tarvittaessa.

Myös monet **II-tyyppin mäntyvaltaiset turvekankaat** ovat kuusialikasvosten ansiosta hyviä poimintahakkuin käsiteltäviä, jatkuvan kasvatuksen kohteita. Vaihtoehtona siirtymiselle on niissä ylispuuhakkuu, jolla vapautetaan alikasvos.

Hakkuiden ja uudistamisen soveltaminen sekä metsän rakenteet jaksollisessa ja jatkuvassa kasvatuksessa

Puulajien soveltuvuus kasvatettavaksi pääpuulajiksi Turvemaat | Etelä- ja Keski-Suomi

Kasvupaikkatyyppi	ruoho-tkg I, II	mustikka-tkg I	mustikka-tkg II	puolukka-tkg I	puolukka-tkg II	varpu-tkg I, II
Kuusi				1*	1*	
Mänty		2*	2*			
Rauduskoivu						
Hieskoivu						
Tervaleppä	3*	3*	3*			
Tammi						
Muut jalot lehtipuut 6*	4*					
Hybridahaapa						
Siperianlehtikuusi	5*					

*1 Kun huolehditaan paksaturpeisten kohteiden ravinnetaloudesta.

*2 Sopii puuntuotoksen osalta, mutta riski oksikkaalle ja huonolaatuiselle mäntypuustolle on suuri.

*3 Ei siedä paksua turvekerrosta.

*4 Mahdollisesti soveltuvat ohutturpeisille kasvupaikoille, joissa turpeen paksuus on 0–20 cm ja vesitalous kunnossa.

*5 Ohutturpeisissa rehevissä korvissa.

*6 Vaahtera, metsälehmus, saarni.

■ soveltuu

■ soveltuu varauksin

Ojien kunnostus

0,5 m syvät ojat riittävät, kun:

Puuston vähimmäismäärät ojitusalueilla, kun pohjaveden pinta pyritään pitämään haihdunnalla puuston kasvulle riittävän syvällä (saralla loppukesällä 30–40 cm).

	Etelä- ja Väli-Suomi	Pohjois-Suomi
Mäntyvaltaiset metsiköt	70 m ³ /ha	100 m ³ /ha
Kuusi- tai koivuvaltaiset metsiköt¹	60 m ³ /ha	80 m ³ /ha

¹Kuusi ja koivu käyttävät enemmän vettä kuin mänty, mutta tutkimusnäyttö riittävästä puustosta on vähäisempää kuin männiköissä.

Ravinnepuutoskohteilla tuhkalannoitus on ensisijainen toimenpide!

Ojien kunnostukseen kannattavuus- tai ympäristösyistä soveltumattomat kohteet

- Kunnostusojituskelvottomat metsikkökuviot
- Kitu- ja joutomaat sekä muut heikkotuottoiset kohteet, jotka soveltuvat ennallistettaviksi
- Alueet, joilla ojat syöpyvät jatkuvasti
- Vesiensuojeluun tarkoitettut alueet, kuten pintavalutuskentät ja suojavyöhykkeet
- Luonnontilaisia soita reunustavat kangasmaiden ojat, jos kangasmaan vesitalouden hoito ei sitä edellytä
- Vesistöjen tulva-alueet
- Happamien sulfaattimaiden kohteet ja mustaliuskealueet, joilla kaivuussyvyys ylittää alkuperäisen ojitusyvyuden
- Tärkeät pohjavesialueet (luokka 1) ja muut vedenhankintaan soveltuvat pohjavesialueet (luokka 2, mikäli ojat jouduttaisiin perkaamaan turvekerroksen alla olevaan kivennäismaakerrokseen)

Tuhkalannoitus

Puutuhka soveltuu lannoitteeksi paksaturpeisille, avo- tai vähäpuustoisista soista syntyneille puolukka- ja mustikkaturvekankaille.

Lannoitusten kohdistaminen parhaan kasvunlisän tuottavilla kohteille on tärkeää niin taloudellisista kuin ympäristöhoidollisista syistä.

- Lannoitetaan puuston todetun tarpeen mukaan, tarvittaessa teetetään ravinneanalyysi.
- Turvemaiden hoidon yhteydessä on hyvä tehdä samassa hankkeessa ensin hakkuut, sitten lannoitus ja viimeiseä mahdollinen kunnostusojitus.

Lannoituksissa ympäristöriskit liittyvät ravinteiden huuhtoutumiseen vesistöihin tai pohjavesiin ja kivennäismailla lisäksi maan happamoitumiseen.

- Haitalliset ympäristövaikutukset voidaan minimoida huolellisella työn suunnittelulla ja toteutuksella.

Metka, suometsänhoito, asetusluonnos

Tuettavat toimenpiteet

- Suometsän hoidon kokonaisvaltainen suunnittelu, min. 5 ha
- Vesiensuojelurakenteiden toteutus
- Piennarteiden toteutus

Kokonaisvaltainen suunnittelu

- sovittaa yhteen puuntuotannon edellytysten parantamisen, vesiensuojelun, ilmastonmuutoksen hillinnän ja monimuotoisuuden turvaamisen tavoitteet
- sisältää vähintään vesiensuojelun suunnittelun ja potentiaalisten luonnonhoitokohteiden kartoituksen
- tarpeen mukaan muiden toimenpiteiden kokonaisvaltaista suunnittelua, ml. hakkuiden ja metsänuudistamisen suunnittelu

Vesiensuojelurakenteiden ja piennarteiden hoito- ja kunnossapitovelvollisuus on 10 vuotta.

Suometsän hoitosuunnitelman tuki on 60 prosenttia suunnittelun kohtuullisista kustannuksista, jos suunnitelma kattaa alle 50 hehtaaria tai hankkeessa on mukana enintään kolme kiinteistöä. Tuki on 70 prosenttia, jos suunnitelma kattaa 50-150 hehtaaria tai hankkeessa on mukana 4-10 kiinteistöä. Tuki on 80 prosenttia, jos suunnitelman kattavuus on yli 150 hehtaaria tai hankkeessa on mukana yli kymmenen kiinteistöä.

Metsäkeskus

Metsänomistajat
Mhy Karstula-Kyyjärvi

poke jamk
POHJOISEN KESKI-SUOMEN
AMMATTIOPISTO

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Katso lisää: www.jamk.fi/tasmasuo

**Lähteenä on käytetty Metsänhoidon suosituksia 2023,
<https://metsanhoidonsuosituksset.fi/fi>**

Tämä aineisto on tuotettu osana Suometsiin liittyvän tiedon lisääminen ja osaamisen parantaminen -projektia (Täsmäsuo1). Sen tavoitteena on edistää kestävää, hyväksyttävää ja toteutuskelpoista suometsien käyttöä Keski-Suomessa. Hankkeen toteutusaika on 1.1.2023–31.12.2024.